

Мемнан Кушна кундемыште пеш шуко памаш уло. Кундемна пеш кугу огыл гынат, индеш ял лийын: Шордур, Изи Кушна, Изи Шоръял, Кокрем, Шўргыял, Кушнанур, Машнур, У Коммуна, Визым кутыр. Кызытсе времалан шым ял веле кодын. Калык вес вере илаш куснымылан көра, У Коммуна ден Визым кутыр ял-влак пытенят.

Ожно ялым вўд воктеке шынденят. Вўд деч посна калык илен кертын огыл, вўд – йўаш, вўд – вольыклан, вўд – мушкаш, вўд чылаланат кўлеш.

У Коммуна ял воктене коремыште памаш йога. Тудым тыгак **У Коммун памаш манят**. Памаш воктен изи пўя уло. Ожно йоча-влак тушко йўштылаш коштыт ыле. Вўдшо пеш йўшто, сандене вашке черланаш лиеш. Тиде памашыште волак уло. Волак пеш кужу лийын. Тушакын калык вургемжым мушкын, шўалтен. Портышкемымат кырен-кырен мушкыныт.

Машнур ял воктен **Машнур памаш** йоген кая. Тудо пеш кугулан шотлалтеш. Пиде памашыште кугу чанным шынденят. Вуд тиде чаныш йоген пура да погына. Чан гыч вудым ведра дене коштал налаш лиеш. Тыште ожно вудым имньылан налын шогеныт.

Кушнанур памашым калык сайын аклен. Памаш дек йолгорно пеш курыкан лийын. Садлан кольмо дене торлатен йолгорным ачален, тыгыде чашкерым руэн шогеныт. Кушнанур памаш кугу кож йымачын йоген лектеш, изи волакыш йоген пура. Изи волак гыч кугу волакыш йога. Кугу волак кок кыдежан лийын. Ончыл кыдежыште калык тувыр-йолашым мушкын, кокымшо кыдежыште – портышкемым, кугурак вургемым. Ожно калык тыге ойла ыле: «Тиде памашыш мушмо вургем пеш яндар лиеш, капыш чиет да пеш куштылго». Кугурак илалше-влак ойлат ыле: «памаш вудым йуат але шургет-кидет мушкат, памашлан оксам - «улным» туло». Сандене памаш вудым кучылтшо ен вуд воктен кушшо пушенге лышташым але шудо лышташым «яра ом нал, улным тулем» манын вудыш пышта. Кушнанур памаш гыч ожнат, кызытат вудым Покро кумалтышлан налыт. Ший памаш вуд дене кумалтышлан кондымо вольыкым чывылтен, «Лупшал, рузалтен колто, Кугу Юмо», манын ойланыт. Садлан тиде памаш вудым «Юмын шулышым пуышо» манаш лиеш.

Шургыял памаш кугу корем серыште йоген лектеш. Йоген лекме верыштыже памаш шинча ынже лавырге, вольык-шамыч ынышт тошко манын, изирак порт пурам шындыме. Памаш волак гоч йоген кая. Волакыште ял калык вургемым мушкыт, вудымат налыт.

Сопсан чонга памаш нерген калык пеш шагал пала. Тудо чодыра коклашке йоген вола. Вудшо куп тусан, пеш йушто.

Пушкарев Виталий Николаевич, д. Шордур